

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Programlarının Akreditasyonuna İlişkin Görüşleri

Çetin Semerci*^a

Makale Bilgisi

DOI:

Makale Geçmişi:

Geliş

Düzeltilme

Kabul

Keywords:

Sınıf öğretmeni adayları

Sınıf eğitimi,

Akreditasyon.

Makale Türü:

Öz

Araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma bulgularından bazıları şunlardır; Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programlarına devam eden öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin görüşlerinde cinsiyete göre (Kız: 34, Erkek: 41), nitelik ($t=-1.011$, $p>0.05$), mekan ($t=-0.854$, $p>0.05$), kütüphane ($t=-1.460$, $p>0.05$) ve kalite ($t=-0.638$, $p>0.05$) temalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

The Opinions of the Class Preservice Teachers Regarding the Accreditation of the Programs

Article Information

DOI:

Article History:

Received

Revised

Accepted

Keywords:

Class Preservice Teachers,

Classroom Teaching,

Accreditation.

Article Type:

Abstract

The purpose of the study is to determine the opinions of the class preservice teachers regarding the accreditation of the programs. Survey method was used in this research. Some of the research findings are; in the opinions of the preservice teachers attending the Bartın University Faculty of Education Classroom Teaching programs regarding the program accreditations, there were no statistically significance on the themes of qualification ($t=-1.011$, $p>0.05$), space ($t=-0.854$, $p>0.05$), library($t=-1.460$, $p>0.05$) and quality($t=-0.638$, $p>0.05$) according to sex (Woman: 34, Man:41).

*İlgili Yazar: ctensem@gmail.com

^a Prof. Dr., Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye, <http://orcid.org/0000-0002-6337-5876>

Giriş

Akreditasyon, ilk olarak yirminci yüzyılın başlarında Amerikan eğitim sisteminde ortaya çıkmıştır. Amerika'da 1885 yılında ilk bölgesel akreditasyon ajansı kurulmuş olup, 1910'da ilk akreditasyon yapılmıştır (Kısakürek, 2007 akt. Aslan, 2009, 298). Akreditasyon, günümüzde giderek önem kazanan bir olgu haline gelmiş olup eğitim-öğretimin olduğu yerde bir sistem olarak uygulanması gerekmektedir (Gencel, 2001, 69). Yaygın kullanılan fakat çok fazla bilinmeyen akreditasyon süreci bir olgu olarak, üniversitelerde kaliteli eğitim-öğretim açısından ve ülkenin eğitime verdiği önemin bir göstergesi olarak yararlı olacağı (Günlü, 2000 akt. Gencel, 2001, 69) vurgulanmaktadır. Öncelikle, yönetici kaliteye inanmalıdır (Akal, 1995, 86-87). Akredite yoluyla kalitenin artırılabilmesine inanmayan bir yöneticinin akreditasyona sahip çıkması, benimsemesi ve uygulaması beklenemez.

Akreditasyon konusunda yöneticilerin, kalite öz güvencesi ve kalitenin iyileştirilmesi hususunda çaba harcaması gereklidir. Kalite öz güvencesinde, kabul edilebilir kalite ve performans standartlarının belirlenmesi gerekirken, kalitenin iyileştirilmesinde, harici değerlendirme yoluyla programların iyileştirilmesi söz konusudur (Melek, 2003, 106). Sürdürülebilir kalite iyileştirilmesi için akreditasyon bir araç görevini görür (Atalay, 2006 akt. Aslan, 2009). Dolayısıyla, programlar da önceden belirlenmiş standartlara göre akredite edilebilir (Di Nauta, Omar, Schade & Scheele, 2004, 5-6). Harvey'e (2004, 208-209) göre, programa yönelik akreditasyonda, kaliteli mezunlar yetiştirmeye imkan verilmelidir. Harvey'in bu çıkışı, bir program için istihdamın ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmiştir.

Akreditasyonu, birçok ülkede programların sistematik bir şekilde güvence altına alınmasını sağlayan bir yöntem (YÖK, 1999,1.1) olarak görünmektedir. Türkiye'de eğitim fakülteleri için akreditasyon çalışmalarında; başlangıç, süreç ve ürün standartları çerçevesinde öğretim, öğretim elemanları, öğrenciler, işbirliği, fiziksel altyapı, yönetim ve kalite güvencesi olmak üzere yedi alan bulunmaktadır (YÖK, 2007, 47). Bu alanlar da göz önüne alınarak akredite olacak programın paydaşlarının akreditasyon algılarının pozitif yönde yönetilmesi gerekir. Bunun için bu çalışmada da görüldüğü gibi, sınıf öğretmeni adaylarının akreditasyon algılarının ölçülmesi gerekir.

Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programına devam eden üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmada, genel tarama modeli kullanılmış olup sınıf öğretmeni adaylarının kendi programlarının akreditasyonuna ilişkin görüşleri dikkate alınarak mevcut durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi anabilim dalındaki üçüncü ve dördüncü sınıftaki 104 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme ise, ulaşılabilen ve gönüllü olarak çalışmaya katılan 77 sınıf öğretmeni adaydır. 2 aday cinsiyeti belirtmediği için cinsiyet üzerine yapılan analizler 75 aday üzerinden, akreditasyona ilişkin görüşler 77 aday üzerinden yapılmıştır.

Ünal, Semerci ve Semerci (2017) tarafından geliştirilen ölçekle ilgili bilgiler şunlardır: "Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algıları" ölçeği, 32 sorudan oluşmaktadır. Hiç, az, kısmen, çok ve çok fazla şeklinde derecelendirilmiştir. İlgili ölçek, geliştirilmek üzere Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Matematik Öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan 141 öğrenciye uygulanmıştır. KMO değeri, 0.865'tir. Bartlett test değeri 2.432 olarak hesaplanmıştır. Varyans değeri 34.453 bulunmuştur. Faktör yükleri 0.381-0.759 arasındadır. Ölçek nitelik, mekan, kütüphane ve kalite olmak üzere dört ana tema (alt boyut) üzerine kuruludur. Bu ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.93'tür.

Ölçek maddelerinden bazıları şunlardır: "Öğretmenlik becerilerimi uygulama fırsatım var, çalışmalarında öğretim elemanından dönüt alıyorum, öğretim elemanları yeterli bilgiye sahiptir, konuların uzmanları tarafından eğitiliyorum, öğrenciler programın giriş özellikleri açısından yeterlidir, öğrenciliğimde başarılı olmak için gerekli akademik birikime sahibim, iyi birer öğretmen olmak üzere motive olduğumu düşünüyorum, öğretim elemanları, akademik danışmanlık ve rehberlik yapıyor,

uygulama okullarında bulunduğunuz süreyi yeterli buluyorum gibi maddeler bulunmaktadır” (Ünal, Semerci ve Semerci, 2017).

Bulgular

Araştırmanın bulgular kısmında, cinsiyet ve sınıf (3. ve 4. Sınıf) bazında sınıf öğretmeni adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan adayların %45'i kadın (34) ve %55'i erkektir (41). Aşağıda cinsiyete göre, sınıf öğretmeni adaylarının program akreditasyonlarına ilişkin görüşleri verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin cinsiyete göre, programlarının akreditasyona ilişkin bulguları

Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Nitelik	Kadın	34	3.44	0.66	-1.011*	0.316
	Erkek	41	3.57	0.51		
Mekan	Kadın	34	3.22	0.70	-0.854*	0.396
	Erkek	41	3.37	0.81		
Kütüphane	Kadın	34	3.22	0.73	-1.460*	0.149
	Erkek	41	3.44	0.63		
Kalite	Kadın	34	2.97	0.87	-0.638*	0.525
	Erkek	41	3.09	0.81		

* $p>0.05$ $sd=73$

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği üçüncü ve dördüncü sınıf programlarına devam eden öğrencilerinin program akreditasyonlarına ilişkin görüşlerinde cinsiyete göre (Kadın: 34, Erkek: 41), nitelik ($t=-1.011$, $p>0.05$), mekan ($t=-0.854$, $p>0.05$), kütüphane ($t=-1.460$, $p>0.05$) ve kalite ($t=-0.638$, $p>0.05$) alt boyutlarında istatistiksel olarak manidar bir fark bulunmamıştır. Cinsiyete göre, nitelik “Çok” düzeyinde, mekan “Kısmen” düzeyinde, kütüphane için kadınlar “Kısmen” düzeyinde iken erkekler “Çok” düzeyinde ve kalite alt boyutunda “Kısmen” düzeyinde algılara ulaşılmıştır.

Aşağıda, Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıfa göre, program akreditasyonlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıfa göre, programlarının akreditasyon algılarına ilişkin bulguları

Boyut	Sınıf	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Nitelik	3.	35	3.38	0.67	-1.995*	0.050
	4.	42	3.64	0.47		
Mekan	3.	35	3.13	0.65	-2.065*	0.042
	4.	42	3.48	0.81		
Kütüphane	3.	35	3.06	0.69	-3.767*	0.000
	4.	42	3.60	0.56		
Kalite	3.	35	2.80	0.97	-2.382*	0.020
	4.	42	3.24	0.62		

* $p<0.05$ $sd=75$

Sınıf öğretmenliği programıyla ilgili üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının algıları arasında istatistiksel olarak, dördüncü sınıf öğretmen adayları lehine nitelik ($t=-1.995$, $p<0.05$), mekan ($t=-2.065$, $p<0.05$), kütüphane ($t=-3.767$, $p<0.05$) ve kalite ($t=-2.382$, $p<0.05$) temalarında bir farklılık bulunmaktadır.

Sınıflara göre, nitelik, mekan ve kütüphane boyutlarında üçüncü sınıf “Kısmen” düzeyinde iken dördüncü sınıf “Çok” düzeyinde algılara ulaşılmıştır. Kalite alt boyutunda ise “Kısmen” düzeyinde algılar ortaya çıkarılmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışmada, mekan ve kalite boyutlarında cinsiyete göre algılarda “Kısmen” cevabı verilmiştir. Bu açıdan bakıldığında mekan ve kalitenin yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim-öğretim gördükleri mekanın ve eğitim-öğretim kalitesini artırmanın yollarından birisi programın akreditasyon sürecinin başlatılmasıdır. Erkuş’un (2003, 3) “Fakültelerde, öğretim elemanlarının beşte üçü akredite sürecinin kaliteyi artıracığına inanmaktadır” bulgusu ile Kohler’in (2003) “Akreditasyon kalite yönetiminin bir alt boyutudur (Akt. Bakioğlu ve Üker, 2017, 108)” çıkarımı bu düşünceyi desteklemektedir.

Eğitim fakültelerinde bulunan sınıf eğitimi programı, ilkokul öğretmenlerimizin hayatımızdaki önemi gözönüne alındığında, ne kadar önemli olduğu ortadadır. Sınıf öğretmenlerimizin daha iyi yetiştirilebilmesi açısından kalitenin artırılması gerekir. Bunun yollarından birisi, programın akredite edilmesidir. Bunun için de akreditasyonun bir bardağın suyla tamamının dolu olması değil sadece bir-iki santimetrelik suyla dolu olması anlamına geldiği öğretim elemanlarına anlatılmalıdır.

Türkiye’de bulunan 95 eğitim fakültesinin yöneticileri, öncelikli olarak sınıf eğitimi programlarının akredite edilme çalışmalarında YÖK’e destek vermeli ve kalitenin artırılması için çaba harcamalıdır.

Teşekkür ve Bilgilendirme

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliği ve Eğitim Programları ve Öğretim Derneği (EPÖ-DER) işbirliği ile 26-28 Ekim 2017 tarihlerinde Muğla’da gerçekleştirilmiş olan 5. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sunulan bildiri makale şeklinde düzenlenmiştir.

Referanslar

- Akal, Z. (1995). Toplam kalite yönetimi ve performans ölçme ve değerlendirme sistemleri, *Verimlilik Dergisi*, Toplam Kalite Özel Sayısı, 86-88.
- Aslan, B. (2009). Çeşitli ülkelerde yükseköğretimde akreditasyon ve Türk yükseköğretimindeki gelişmeler. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi dergisi, 42(1), 287-309.
- Bakioğlu, A. ve Ülker, N. (2017). *Üniversitede akreditasyon*, (2. Basım). Ankara: NOBEL Yayıncılık.
- Di Nauta, P., Omar, P.L., Schade, A. & Scheele, J.P. (2004). *Accreditation models in higher education: experiences and perspectives*. Helsinki: ENQA Workshop Reports 3.
- Erkuş, L. (2003). Eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumlarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Gencel, V. (2001). Türkiye’de yükseköğretim hizmetlerinin sunumunda toplam kalite yönetimi ve akreditasyon; Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü uygulamaları, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Harvey, L. (2004). The power of accreditation: Views of academics, *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26 (2), 207-224.
- Melek, M. (2003). Yükseköğretim kurumlarında kalite yönetimi, akreditasyon ve bir vakıf üniversitesinde kalite kontrol aracı olarak öğrenci geribildiriminden yararlanmaya yönelik bir araştırma, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Ünal, F.; Semerci, N. ve Semerci Ç. (2017). Öğretmen adaylarının programların akreditasyonuna ilişkin algıları. *Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi (19-21 Mayıs 2017), (EPDAD, Marmara ve Yıldız Teknik Üniversitesi İşbirliğiyle), İstanbul.*

YÖK. (1999). *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon*. Ankara: YÖK Yayınları.

YÖK. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: YÖK Yayınları.

Extended Summary

Accreditation means assessing educational institutions according to certain standards. The purpose of the study is to determine the opinions of the class preservice teachers regarding the accreditation of the programs. For this purpose, the scale developed by Ünal, Semerci and Semerci (2017) describes the opinions of third and fourth grade preservice teachers attending Bartın University Faculty of Education Classroom Teaching programs regarding program accreditations. The scale of "preservice teachers' perceptions of accreditation of programs" are 32 items and rated as "Never, Less, Partly, Very, Very High". The value of Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) is 0.865. The Bartlett test value is 2.432. The released variance value is 34.453. Factor loadings range from 0.381 to 0.759. The scale is based on four main themes: qualification (11 items), space (6 items), library (8 items) and quality (7 items) and a total of 32 items. Some of the scale items are: I have the opportunity to practice my teaching skills, I receive feedback from my instructor in my studies, the instructors have enough knowledge, I'm being trained by subjects' specialists. Some of the research findings are: In the opinions of the preservice teachers attending the Bartın University Faculty of Education Classroom Teaching programs regarding the program accreditations, there were no statistically significance on the themes of qualification ($t=-1.011$, $p>0.05$), space ($t=-0.854$, $p>0.05$), library ($t=-1.460$, $p>0.05$) and quality ($t=-0.638$, $p>0.05$) according to sex (Woman: 34, Man:41). As for the class dimension (third grade:35, fourth grade:42), there was a significant difference in favor of fourth grade preservice teachers on the themes of qualifications ($t=0.049$, $p<0.05$), space ($t=0.042$, $p<0.05$), library ($t=0.000$, $p<0.05$) and quality ($t=0.020$, $p<0.05$).